

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

UN AN DELA MOARTEA EPISCOPULUI NICOLAE IVAN

În vârtoarea care frământă apele vremilor răsar în clipe grele de răspântii oameni mari, cari tae dără largă de lumină și acumulând în ființa lor energii nebănuite creiază opere a căror valoare vorbește peste toate veacurile. Sunt personalități asemenea mărgăritarelor din adâncul apelor, cari se ridică la suprafață și radiază în jurul lor scânteii fulgerătoare, cari cuceresc și stăpânesc rostul vremilor. Ei sunt scânteii rupte din flacăra sfântă a lui Dumnezeu trimise pe pământ ca din prisosul sufletului lor să se înfrupte opere din cari să se înfrupte cu belșug viitorimea, sunt apostoli ai unei evanghelii de renaștere și justificare sufletească a celor păstoriți de dânșii.

În aceste cadre se înfiripă icoana episcopului Nicolae Ivan în sufletele noastre astăzi când se împlinește un an de când își odihnește sbuciumul vieții de pe pământ în cripta de sub altarul catedralei din Cluj. În ochii noștri, ai celor ce i-am stat alături în anii grei ai frământărilor sale uriașe pentru binele bisericii sale, icoana lui se profilează tot mai strălucitoare și crește cu cât va crește perspectiva depărtărilor, pentru că în sporul anilor ce vin, înțelegem tot mai limpede că operele întruchipate din spiritul și energiile lui nesecate, sunt fortărețe atât de puternice de lumină binefăcătoare, pentru noi și urmașii noștri, încât ele nu vor putea fi contrabalansate nici odată de nici un fel de tendințe protivnice. Ci generațiile cari vin vor putea clădi pe ele, ca pe temelii de granit, cu mai multă ușurință și siguranță edificii aspirațiilor de progres și întărire ale zilelor de mâine.

În cartea veșniciei scrie că biruințele mari își clădesc izbânzile pe stanele de credință. Puțini oameni au avut în viața lor o credință atât de puternică în isbânda dorințelor lor cum a avut episcopul Nicolae Ivan. Cu cât împotrivirile erau mai

mari și mai multe, cu atât credința în biruința voinței preconizate se oțelia mai mult și creștea în proporții tot mai impunătoare. Și această credință însoțită de energii fără pereche l-a dus la biruință, pentru că credința lui era pusă numai în slujba altruismului pur al binelui obștesc. Și avea perfecta siguranță că în slujba acestui mare ideal al umanității și Dumnezeu trebuie să-l ajute. Și Dumnezeu l-a ajutat.

Din sacrificiul datoriei rășare floarea oricărui ideal. Și episcopul Nicolae Ivan și-a sacrificat toată datoria vieții sale de om pe acest pământ pentru ideile bisericii sale și ale neamului său.

Acest simț de sacrificiu l-a obsedat până în ultimele clipe ale vieții sale. Nesocotind chinuitoarele dureri ale morții, cari se apropiau de patul suferințelor sale, episcopul Nicolae Ivan se preocupa și atunci de problemele chiar și cele mai mărunte ale eparhiei sale. Zi de zi și ceas de ceas eram nevoiți noi colaboratorii lui să-i raportăm de felul cum am rezolvat cutare sau cutare chestiune de puțină importanță. Pentru dânșul însă toate aveau importanță excepțională.

Cu câteva zile înainte de ziua săvârșirii sale din viață cerându-i o plenipotență ca să-i aduc indemnizația dela senat, mi-a ripostat energic și sever: „Ce bani? Mie nu-mi trebuiesc bani. Dați-mi voi sănătate să muncesc, pentru că mult mai este de lucru în via Domnului.” Și cu patru zile în urmă a adormit pentru totdeauna.

A trecut abia un an dela ziua aceasta de doliu, la care a luat parte nu numai Biserica noastră, ci toata suflarea românească. Dar umbra răposatului arhieru se profilează tot mai luminoasă în altarul catedralei din Cluj, ca un veșnic memento pentru noi, ispitindu-ne mereu cum știm să chi-

vernism moștenirea operelor rămase de dânșul.

Pentru oameni de seama episcopului Nicolae Ivan cuvintele noastre ale contemporanilor nu sunt în stare să tâlcue și să prețuiască cu adevărat toată măreția lor. O va face cronica vremilor viitoare atunci când generațiile de mâine vor avea fericitul prilej să beneficieze din

belșug de roadele sacrificiilor înaintașilor lor.

Noi ne facem o sfântă datorie ca la orice prilej să ne aducem aminte de acela care a înfăptuit cu atâta vrednicie instituțiile eparhiei noastre, și să-i aducem toată cucernica noastră închinăciune de nestrămutată cinste și recunoștință.

Dr. SEB. STANCA

Cum se servește pacea confesională.

Frățește, da, așa ar fi de dorit ca să ne înțelegem bine, dar durere n'avem cu cine.

Biserica noastră totdeauna a fost pentru pace, dar până când cei din strana stângă ne provoacă și țin mai mult la streini decât la noi nu e posibilă. Întâmplările adevărate pe cari le voi înșira în cele ce urmează, cred că mă îndreptățesc să fac această afirmațiune.

Într-o parohie de munte înainte cu 2 ani, o ortodoxă măritându-se cu un romano-catolic — ca să nu se lepede de neam — trece la uniți. Notez că bărbatul nu voia să se cunune la noi și-și silea mireasa să treacă la romano-catolici.

În anul acesta bărbatul moare și femeia muștrată de conștiință și conform făgăduinței făcută la timpul său, revine la ortodoxie. Dar ce se întâmplă? Preotul gr.-cat. neputându-o convinge să rămână în legea unită îi zice: „Decât să mergi la ortodocși mai bine treci la rom.-catolici.”

Comentariul e că frații uniți iubesc mai mult pe străini și că întâi sunt catolici, apoi români.

Legea stării civile referitoare la confesiune uniții o aplică așa: dacă bărbatul e gr.-cat., femeia e obligată să-l urmeze. Iar dacă femeia e de această confesiune bărbatul se înțelege de sine, că trebuie să treacă la uniți.

În baza acestui principiu se și începe în anul 1934 vânzătoarea după sufletele ortodoxe din familiile mixte.

Întâi sunt chemate de preot și soția lui femeile cărora li se pune în vedere, că acum legea e așa: că femeile trebuie să treacă după bărbat. În ajutor își iau și o respectabilă doamnă, care deși trecuse demult la

uniți, pe motiv că în arhivă nu se află nici o urmă — e îndemnată să treacă a doua oară. Motivul adevărat nu era însă acesta, ci era nevoie de o persoană cu influență asupra femeilor. Dar înzadar, căci o parte din ele au revenit și numai câteva slabe de inger au trecut, neînțelegând cursa ce li s'a întins.

Ca să se mai câștige și alte suflete n'au lipsit nici făgăduelile și amenințările. Așa biserica unită n'avea de multă vreme nici cantor și nici clopotar din sânul său, ci a fost nevoită să-și angajeze dela ortodocși. Un timp au fost buni și ca ortodocși, dar mai apoi fură amenințați că ori trec la uniți, ori vor fi dați afară. Bieții oameni, slabi de ingeri ca să nu scape blidul de linte se conformară. Natural când uniții își vor găsi oameni mai buni ca ei — sub ceva motiv — vor fi puși în disponibilitate. Atunci de sigur iar vor reveni la ortodoxie, care e iertătoare și bună.

A treia întâmplare. Un ortodox ia în căsătorie o rom.-catolică, cu care se cunună la noi. Având o copilă tata o înregistrează la oficiul stării civile ca ortodoxă, dar mami nu-i prea convine. Despre aceasta aude fratele întru Hristos din strana stângă și se oferă să boteze dânșul copilă. S'a păcălit însă. Căci aflând în ultimul moment despre această încercare preotul ortodox l-a pus la punct și a botezat el fetița.

Iată îndrăzneli de cari noi preoții ortodocși n'am putea fi capabili și apoi să se mai minuneze cineva că nu facem pacea confesională atât de greu de înfăptuit! Da, pacea vine din respectul reciproc, iar nu prin curse și ispite. Preot ortodox.

Gânduri la moartea lui Ionel Moța și Vasile Marin.

*Mănași de-o lege pururi sfântă,
V'ați dus sub scutul sfintei cruci;
Vă plânge astăzi țara 'ntreagă
Vă plâng troițele 'n răseruci.*

(N. Vasilași).

Duminecă 17 Ianuarie 1937 s'au ridicat la toate bisericile creștine românești din țară, rugăciuni fierbinți de suflete curate, Dumnezeului Atotputernic, pentru Ionel Moța și Vasile Marin, eroii și martirii naționali căzuți pe frontul de onoare și de cinste, al Crucii Mântuitorului lumii dela Madrid în Spania.

Toate sufletele curate s'au cutremurat în fața altarului divin, pătrunse de fiorul sguduitor al morții lui Ionel Moța și Vasile Marin, stinși ca două candele la icoana Mântuitorului Iisus.

Semnificativă moarte și nespuse de mare jertfă. Doi legionari — două suflete în care neamul a arătat tot ceea ce are el mai de preț — se jertfesc pentru biruința prea sfântă a Crucii lui Dumnezeu.

Noi nu avem cuvinte pentru a putea prețui îndeajuns măreața lor jertfă. Dar sperăm că acest neam românesc, căruia aceste suflete i-a arătat calea de onoare, de cinste și de biruință, va ști să prețuiască cum se cuvine pe cele mai expresive valori ale specificului său național.

Și ce recunoștință poate fi mai

de preț decât pomenirea lor eternă în istoria neamului, prin sădirea pentru vecie în sufletul lui a idealurilor curate românești, pentru care acești mucenici naționali mor în țară streină, arătând patriei lor iubite cu al cărei nume mor pe buze, care este calea de aur a biruinții spirituale pentru specificul său național.

Jertfa lor va vorbi peste veacuri despre datoriiile neamului românesc.

Iată deci care poate fi suprema noastră recunoștință: gândurile curate sădite și cultivate în fiecare suflet românesc, în care să poți citi oricând peste veacuri idealurile pentru cari Ionel Moța și Vasile Marin se jertfesc în Spania.

Sufletele noastre tinere, curate ca apa limpede a isvorului de munte nu poate să nu se cutremure adânc în fața sublimei lor jertfe...

Jertfa lor ne va întări pentru totdeauna în idealurile sufletului lor. Acesta era adevărul și aceasta este singura promisiune solemnă pe care o putem face la moartea lor.

Iată pentru ce ne oprim o clipă azi să ne privim adânc sufletul. Privim în el pentru a găsi ascunsă în tainicul simțirii lui, jertfa lui Ionel Moța și Vasile Marin.

IOAN N. MALOȘ, stud. în teol.

chipul acesta învățământul religios din școli o să capete impulsuri noi, iar legăturile dintre Ierarh, profesori și tineret vor deveni mai vii și mai strânse, asigurând în condiții mai bune, formarea caracterelor religioase-morale, ca scop ideal al școlii românești.

Boala Marelui Voevod Mihai. Moștenitorul Tronului A. S. Regală Prințul Mihai, făcând o călătorie la Florența spre a vedea pe mama Sa, a fost nevoit să se supună unei operații de apendicită. Din cauza răcelii de care suferea, temperatura s'a urcat îngrijorând pe cei din jurul Său. Grație tratamentului medical foarte atent, starea Marelui Voevod s'a îmbunătățit cu totul, fiind azi în afară de orice complicațiuni. Țara întregă i-a trimis calde urări de însănătoșare, iar Biserica a înălțat rugăciuni duioase pentru a-l vedea întors în țară voinic și mândru.

Jurământul dlui O. Goga. În ziua de 22 I. c. marele poet Octavian Goga a venit la Cluj, spre a depune jurământul de profesor titular al Universității noastre. Solemnitatea a avut loc în prezența prorectorului și a numeroși profesori universitari. La 1 Februarie dl Oct. Goga va lua parte la ședința festivă a Consiliului profesoral, în cadrele căreia i se va face primirea oficială. În cursul aceleiași luni, dl Goga își va inaugura cursul de cultura română modernă. Va fi una din sărbătorile alese ale sufletului românesc.

Pacea confesională. Au trecut trei săptămâni de când am publicat proiectul mitropolitului Andrei Șaguna pentru încheierea unei păci sincere între ortodocși și uniți. Atât de bine gândit era acest proiect încât

el este tot așa de actual și astăzi. De aceea, ne-am permis să-l scoatem din praful uitării și să-l supunem aprecierii Bisericii unite. Dar frații din strana stângă au tăcut, refuzând orice răspuns. În schimb constatăm, că număr de număr „telefonul Unirii“ aruncă o ploaie de invective, războindu-se cumplit cu ortodoxia și reprezentanții ei. Păcat de această deviere, ce tulbură ideea păcii și a apropierii.

Legăturile dintre biserica română și cea anglicană. Ziarele din Londra se ocupă pe larg de ședințele celor două consistorii ale Bisericii anglicane, întrunite săptămâna trecută la Westminster Abbey spre a discuta problema raporturilor cu Biserica ortodoxă română. Episcopul de Gloucester a depus o moțiune cerând adoptarea raportului privitor la conferința anglo-ortodoxă din București. Adunarea a adoptat-o cu unanimitate. Marele ziar Times tratând această chestiune într'un articol de fond, declară că votul Bisericii anglicane poate fi considerat ca cel mai însemnat act dela marea Reformă.

Episcopul de Gloucester publică o scrisoare în care răspunde la toate întrebările de amănunt în legătură cu definirea dogmelor și explicarea credinței euharistice.

Aceste vești sunt de natură să producă o impresie profundă în România și să ne dea încredere în marea acțiune creștină la care s'a angajat Biserica neamului.

† **Ion A. Scriban.** În ziua de 23 I. c. a încetat subit din viață, pe urma unui atac de inimă în gara Cluj, distinsul profesor al Universității noastre I. A. Scriban. Defunctul, care deținea catedra de zoologie a fost unul din cei mai harnici și meritoși profesori, bine apreciat în toate cercurile. S'a văzut aceasta și din cuvântările rostite de către dd. prof.

INFORMAȚIUNI

P. S. Episcop Nicolae cercetează școlile. Între îndatoririle esențiale ce și le-a impus luminatul nostru Arhiepiscop este și aceea a grijei de educația religioasă a tineretului școlar. În împrejurările critice de azi, când atâtea curente destructive atacă societatea, furișându-se chiar în sanctuarul

școlilor, de sigur că gândul Episcopului nostru este din cele mai frumoase. P. S. Sa a hotărât să viziteze mai întâi, în cursul lunii Februarie, toate școlile din Cluj. Va asista la ora de religie, va face cunoștință cu profesorii școalei, și va da îndemnuri bune elevilor concentrați în sala festivă. În

FOILETON

Frăția Ortodoxă Română.

Al treilea an de luptă.*)

I. de I. MATEIU

Întrunindu-ne în al treilea Congres general al asociației noastre, gândul ne poartă, pe aripile amintirii, la strălucitele festivități ce-au avut loc anul trecut la Caransebeș, în zilele de 5 și 6 Octombrie.

Prin vrednicia conducătorilor de acolo, s'a organizat una din acele superbe manifestații naționale, care a pus într'o lumină uimitoare mândrele energii bănățene și a confirmat, prin valorile imense de participanți, solidarizarea integrală a sufletului românesc cu simbolul divin al crucii ortodoxe de pe steagurile noastre.

S'a dovedit atunci, ca și altădată la Cluj și Sibiu, că miile de cărturari și plugari, veniți din toate părțile Mitropoliei, nu s'au grăbit la un ospăț trecător, ci au alergat să-și spovedească conștiința ca în fața unui altar obștesc, afirmându-și credința lor nebiruită în rostul mântuitor al Bisericii străbune pentru viața neamului românesc.

*) Raport către Congresul anual al FOR-ului ținut la Arad în zilele de 25 și 26 Octombrie 1936.

Din graiul înțelept al Ierarhilor ca și din rostirile luminate ale învățaților mireni, s'au desprins adevăruri adânci și gândiri înalte, mărturisiri nouă și îndemnuri calde, cari toate laolaltă au prins inimile în văpaia aceluiaș sfânt entuziasm de înălțare prin ortodoxia națională. Să ne reamintim sinteza admirabilă pe care talentul lui *Octavian Goga* a improvizat-o cu o intuiție genială, vorbind despre sbuciumul sufletesc al epocii noastre: „Am intrat — spunea el — în faza religioasă a istoriei noastre, când viața poporului începe să desvăluie din adâncul conștiinței adevărurile istorice ale ortodoxiei celei vii de odinioară și să le transforme astăzi în noi principii de existență pe seama celor mulți. Ne găsim deci la o importantă linie de înaintare spre un viitor, care se prevede a fi *viitorul ortodox al Statului român*.”

Și tot atunci eminentul istoric *Alexandru Lapadatu*, ocupându-se în cuvântarea sa de legăturile indisolubile dintre Stat și Biserica ortodoxă, a subliniat fără putință de controversă — vorba ca Ministru al Cultelor — caracterul religios tradițional al României: „Statul român — declară Domnia sa — a fost din începuturile sale și va fi până la capăt, un Stat nu numai național, ci și ortodox. În adevăr, prin structura sa etnică și religioasă, prin evoluția vieții sale politice și bisericești, prin toată tradiția sa istorică, *România este un Stat național ortodox*.”

Era în aceste două precizări autorizate afirmarea viguroasă și solemnă a concepției programatice, ce stă la temelie asociației noastre, ca o legitimare a originii și necesității ei. Elanul nesfârșit cu care ele au fost primite, însuflețirea colectivă ce-a încălzit luarea hotărârilor de luptă, au transformat și Congresul dela Caransebeș într'un minunat isvor de reconfortare spirituală și neîntrecut prilej de animare a conștiințelor ortodoxe.

Astfel a crescut prestigiul „Frăției Ortodoxe Române” sporind încrederea neamului în misiunea ei religioasă și națională.

S'a văzut de altfel și din întinsele dări de seamă apărute în toată presa, ai cărei redactori iscusii au închinat pagini elogioase evenimentului dela Caransebeș, că asociația noastră s'a impus ca un factor de importanță hotărâtoare pentru desvoltarea vieții publice românești.

Această unanimă prețuire a rostului nostru ne-a dat sentimentul unei adânci încrederi în forțele de cari dispunem, îndemnându-ne să pășim plini de optimism, pe drumul larg al idealurilor ce ne călăuzesc.

Preocuparea esențială, cea dominat și în al treilea an de muncă organele conducătoare ale F.O.R.-ului, a fost *propaganda religioasă*, înfrățirea intelectualilor mireni cu adevărurile evanghelice și concentrarea lor în jurul Bisericii ortodoxe.

N. Drăgan și Al. Borza. Sicriul a fost transportat la Iași, unde a avut loc înmormântarea.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

Instrucțiuni pentru candidații la examenele de capacitate, publicate în Monitorul Oficial Nr. 15 din 20 Ianuarie 1937. Conform art. 40 din legea învățământului secundar și art. 35 din regulamentul examenelor de capacitate, la probele scrise se vor da subiecte din chestiunile prevăzute în programa analitică a învățământului secundar. Una din probe va fi tratată în extensiune universitară, iar alta în extensiune secundară. Colocviul va consta iarăși din chestiuni prevăzute în programa analitică a învățământului secundar, dar aceste chestiuni vor fi expuse în extensiune universitară. Pe lângă chestiuni din programa analitică a învățământului secundar se pot da la probele scrise și subiecte din care să se vadă întru cât candidații sunt obicinuți cu Biblia, precum și cu normele de exegeză privitoare la învățătura creștină ortodoxă. Tot astfel și la colocviu se pot pune întrebări privitoare la Biblie și la Exegeză.

Conferințe despre creștinism. Ortodoxia română înțelegând primejdia de moarte a comunismului ateist a dat semnalul de luptă, prin frumoasa pastorală a Episcopatului ardelean. Îndemnul a impresionat toate cercurile angajate în lupta credinței și a ordinii noastre sociale, cari s'au pus în mișcare. Printre ele este și Societatea ortodoxă a femeilor, care a pus la cale în București un ciclu de conferințe sub titlul: Creștinismul față de mișcările revoluționare. Vor vorbi: dl prof. V. Iordăchescu despre Creștinism și bolșevism, dl Nichifor Crainic despre Creștinism și fascism, dna Alexandrina Cantacuzino despre Creștinism și tragedia din Spania, dl Popescu Tudor despre Crești-

nism și revoluția națională, pâr. arhim. I. Scriban despre Revoluțiile contemporane în spiritul de ordine anglo-saxon, și dl I. Savin despre Marea revoluție creștină. Conferințele au loc în fiecare Joi la ora 5 p. m. la sediul societății.

Meminisse juvabit. Confrății dela „Unirea” reproduc și aplaudă un fragment dintr'un articol al dlui Nichifor Crainic, care invită pe uniți la colaborare cu ortodocșii contra bolșevismului. De ce? Fiindcă e vorba de o cauză comună, când accentul trebuie pus pe ceea ce ne unește nu pe ce ne desparte. Or, cultul liturgic îi integrează pe uniți în marea solidaritate religioasă a românismului — afirmă dl Crainic. Dar noi știm, cu „teologii de Roma” lucrează tocmai împotriva acestei solidarități, introducând mereu în cult inovații, de esență pur catolică, spre a se diferenția complect de ortodocși. Deci numai renunțând la această tendință de înstrăinare a poporului, se poate vorbi de o solidaritate religioasă, care să ne dea unirea forțelor în lupta pentru neam și lege.

Împotriva religiei. Rusia sovietică pregătește pentru luna viitoare un congres monstru la Moscova, cu participarea a 1600 delegați, care să organizeze lupta împotriva creștinismului și înființarea unei internaționale ateiste. Miniștrii plenipotențieri ai diferitelor țări și-au anunțat înscrierea în această internațională, altfel se expun să-și piardă posturile. Căci li se cere să facă în străinătate și propagandă ateistă pe lângă cea comunistă. Creștinismul e dator să se apere cu toate puterile contra acestui val nou de satanizare distrugătoare.

Domnul Frollo întreabă. Chestiunea trecerii celor două sute de evrei din Capitală la credința ortodoxă, neliniștește se vede pe dl Iosif Frollo dela gazeta catolică „Fa-

rul nou.” Probabil pentru că oțele nu vin în staulul catolic. Și atunci sofist cum este, caută pretexte și face ironii pe socoteala solicitanților, cari prin ortodoxie vor să dărâme ultima barieră a asimilării lor cu Români. Ci că românismul și ortodoxia nu s'ar identifica una cu alta, pentru că nici o știință n'o admite. Nici chiar președintele F. O. R.-ului. Ce imprudență la dl Frollo! Apoi tocmai dl *Sextii Pușcariu* este acela, care într'o conferință clasică despre „Misiunea istorică a ortodoxiei române” ținută la Cluj în 1933, a spus textual, că „românismul și ortodoxia sunt indisolubil legate între sine.”

Eră deci mai cuminte, să nu întrebe aprigul dușman al ortodoxiei. Își acoperea cel puțin ignoranța și răutatea.

Mostre de „frăție.” Intr'un calendar pe 1937 tipărit la mănăstirea unită a Bixadului din jud. Satu mare, se poate citi această apostrofă la adresa creștinului gr.-catolic: „pentru Satana tot atâta e, ori unde te vei duce și orice te vei face, ortodox, pocăit, evreu, turc, comunist, numai să te desfaci de sfânta biserică catolică”. O mai mare inconștiență decât aceasta nu se poate imagina, știind că trăim într'o țară ortodoxă cu Dinastie ortodoxă.

Hitler și catolicii. Se știe, că Hitler vede în educația tineretului o eminentă prerogativă a Statului, și prin urmare își rezervă dreptul de a îndruma aceasta educație prin școlile național-socialiste. Catolicii se opun acestei concepții, pe care o combat pe toate căile. Mai nou, în toate bisericile din Berlin preoții au citit o pastorală a Episcopatului, prin care credincioșii sunt îndrumați să-și trimită copiii în școlile confesionale, nelăsându-se intimidati de nici o presiune externă. Așa dară se pregătește un nou Kulturkampf?

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 296/1937.

Din prilejul împlinirii unui an dela moartea în veci neuitatului nostru fost Episcop Nicolae Ivan, invităm parohiile ca la sărbătoarea Intâmpinării Domnului din 2 Februarie crt. să servească parastase în toate bisericile noastre din Eparhie, iar cucernicii preoți să țină o cuvântare potrivită acestei comemorări pioase.

Cluj, la 23 Ianuarie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 366/1937.

CIRCULARĂ

Sfântul Sinod sub Nr. 161/937 ne comunică următoarele:

„Din multe mănăstiri ies călugării și călugărițele cu cea mai mare ușurință, pe baza biletului eliberat de stareț sau stareță și vagabondează prin orașe și sate mult timp, fără nici un rost. Și sunt unii dintre ei, cari chiar ațâță lumea pentru vechiul calendar. Mai mult. Sunt chiar stareți și starețe, cari ies din mănăstire pentru timp îndelungat, fără ca Chiriariul său să știe. În special în București îi întâlnești aproape peste tot.

Ori, este știut, că al călugărului, fie frate, monah sau ieromonah, este să stea în mănăstirea în care a intrat, iar nu să vagabondeze prin lume. Al starețelor de asemenea să fie în permanentă în mănăstire pentru a păstra ordinea și observa bunul mers al treburilor mănăstirești și îndeplinirea pravilei călugărești.

Pentru a face să înceteze această stare de lucruri și a nu fi siliți să apelăm la poliție spre a-i strânge de pe drumuri, mai ales de aici de prin București, unde se strâng foarte mulți, cu frățescă dragoste avem onoarea a Vă ruga să binevoiți a dispune următoarele:

1. Toți călugării să observe cu strictețe dispozițiunile canonice și ale art. 109 din Statutul Legii de organizare a Bisericii ortodoxe române, „de a rămâne în ascultare până la sfârșitul vieții lor, în mănăstirile unde au fost tunși, sau cu învoirea Episcopului s'au așezat”. Mutarea lor dintr'o mănăstire într'alta nu se poate face decât „numai cu motive bine-

Atmosfera de scepticism ce apasă societatea modernă, curentele păgâne cari anarhizează neamurile și distrug statele, îngropând sub ruine însângerate bunurile civilizației omenești, cer mai dramatic decât oricând, revenirea imediată la altarele părăsite ale credinței mântuitoare.

De aceea, n'au lipsit, nici de astădată îndemnul necesare către membrii asociației noastre, de a se apropia de Hristos și viețuind cu El de a-l duce prin propoveduire în toate casele românești.

Secțiunile eparhiale au căutat și în anul acesta să desvolte mai departe opera începută, prin interesarea intelectualilor la obiectivele asociației, de a reface viața creștină în familii și societate, de a practica mai viu învățăturile Mântuitorului, și de a lupta cu toată convingerea pentru drepturile Bisericii și triumful concepției ortodoxe în desvoltarea Statului românesc.

Vom menționa cu plăcere înaintea tuturor secția Sibiu, care sub îndrumarea noului său președinte, dl Ioan Sandu, eminentul director al școlii normale, a știut să-și mențină reputația dobândită, sporind-o cu no-i contribuții culturale.

Desăvârșindu-și organizarea pe tot cuprinsul arhidiecezei, ea a fost în măsură să pună în acțiune toate centrele și cercurile protopopești, trezind sufletele la o viață nouă, prin o bogăție de

conferințe ca nicăiri în alte eparhii. Ca un exemplu pomenim: Dumbrăvenii cu 45 conferințe, Sighișoara cu 22 conferințe, Sibiu cu 14, Petroșanii cu 14, Sânmărtinul cu 12, Ilia cu 10, Săliștea cu 9, Sebeșul cu 6, Brașovul cu 5, Orăștia cu 5. Numeroase au fost festivalurile religioase cu recitări, coruri și cuvântări, șezătorile culturale pentru săteni, comemorarea evenimentelor și figurilor ortodoxe, distribuire de premii în cărți religioase și bani pe seama elevilor, străngeri de fonduri pentru zidiri de biserici, cum este cazul la Făgăraș, unde membrii FOR-ului au semnat în total suma de 139.500 Lei, pentru Em. Gojdu, la care cercul Sibiu a contribuit cu 8600 Lei, înscrieri numeroase de membrii pe viață ai FOR-ului, ca de pildă la Brașov, ș. a. E vrednică de relevat activitatea desfășurată în comunele maghiarizate din așa zisa „Secuime”, unde cercurile Oituz și Sf. Gheorghe au dus cuvântul românesc și ortodox la frații înstrăinați prin serbări, procesiuni, concerte, distribuind sute de cruciulițe, icoane și medalii religioase.

Secția a redactat și un proiect de Regulament pentru organizarea cercurilor protopopești ale FOR-ului, pe care Consiliul general și l-a însușit, hotărând să-l pună în aplicare chiar în toamna aceasta.

Secția Arad, în luptă cu dificultăți speciale ei, n'a întârziat a persevera cu încredere în pro-

paganda pentru îmbrățișarea FOR-ului, atât de către mireni, cât și de preoțime, fiindcă e o instituție isvorată din trebuințele sufletești ale neamului, servite prin Biserica lui națională. Grație acestor străngeri conferințele religioase și-au găsit exponenți devotați în centre importante, ca Aradul, Chișinăul, Aradul-nou, Vinga, Rodna, Hălmagiu, Lipova și Timișoara. Relevăm cu deosebită bucurie printre ei pe însuși P. S. Episcop *Andrei*, care a binevoit să conferențeze cu adâncă știință la festivalul nostru din Dumineca ortodoxiei, apoi pe distinsul prof. *Lazar Iacob* dela Universitatea din Cluj cu subiectul de actualitate: „Biserica dominantă și egala îndreptățire a Cultelor”, desvoltat la adunarea generală a secției eparhiale.

De asemenea au fost mișcate satele și în acest an la acțiunea generală pentru recuperarea *Fundațiunii Gojdu* și dărâmarea *Concordatului* și *Acordului dela Vatican*, reușind să câștige poporul pentru înțelegerea și sprijinirea acestor probleme însemnate din punct de vedere național.

Dar venerabilul președinte al secției, dl *Iosif Moldovan*, încălzit de o pasiune tinerească pentru F. O. R., s'a gândit ș. la o bibliotecă, din care a tipărit până acum 4 broșuri, iar a 5-a sub tipar, datorite aproape toate condeiului său neodihnit și înțelept ca un proverb.

(Va urma)

cuvântate" și pe cale de corespondență, așa cum prevede art. 24 din regulamentul disciplinar.

2. Stareții să stea în permanență în mânăstire și nu au voie a ieși din ea decât numai cu aprobarea prealabilă a Chiriarhului, conducătorul suprem al mânăstirii.

3. Stareții nu pot da bilete de voie pentru ieșirea din mânăstire, călugărilor ce-i au sub conducere, decât numai în cazuri binecuvântate și atunci numai pentru maximum opt zile. Peste acest termen se va cere aprobarea Chiriarhului de care depinde canoniceste.

4. În biletul de voie eliberat de stareț precum și în ordinul de aprobare al Chiriarhului, se va indica locul unde merge călugărul învoit a ieși din mânăstire, iar pentru control, călugărul se va prezenta la parohul în a cărui parohie merge, care-i va viza biletul atât la venire cât și la plecarea din parohia lui.

5. Aceste dispoziții se aplică și mânăstirilor de maici.

6. Călugării și călugărițele precum și stareții și starețele ce nu vor observa aceste dispozițiuni, și nu vor avea biletul de voie la ei sau ordinul chiriarhal, în condițiunile de mai sus, vor fi arestați de organele polițienesti și dați în judecată pentru delictul de „exercițiu abuziv de funcțiune”, prevăzut în art. 256 din noul Cod Penal, intrat în vigoare dela 1 Ianuarie 1937. Delictul acesta se pedepsește cu închisoare corecțională dela 1—2 ani.

Ținem să Vă facem cunoscut, că am cerut Ministerului de Interne, ca să dea ordin poliției și jandarmeriei din toată țara, să controleze actele tuturor călugărilor și călugărițelor ce-i vor întâlni și cu cei ce nu vor fi aflați cu actele în regulă, să procedeze conform dispozițiilor legale.

Ca atare, dispozițiile de mai sus să le puneți în vedere tuturor călugărilor și călugărițelor din eparhie, precum și preoților parohii spre strictă observare.

Cucernicii preoți vor îngriji, ca dispozițiile Sfântului Sinod să fie executate.

Cluj, la 22 Ianuarie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 88/1937 Of. prot. (1) 1—3

CONCURS

Cu aprobarea Prea Vener. Consiliu Eparhial sub Nr. 7845/1936 din 22 Dec. 1936, pentru ocuparea postului de *capelan cu drept de succesiune* lângă preotul Gh. Buda, în parohia de cl. III-a Ungureni, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea”.

1. Capelanul va îndeplini toate agendele parohiale și serviciile preoțești, având următoarele beneficii:

a) 4½ jug. sesiune, pășune de deal.

b) dela toate serviciile preoțești taxa jumătate statorită în procesul verbal al consiliului parohial din 20 Ianuarie 1937.

Salariu dela Stat nu are.

Concurenții având aprobarea P. S. S. episcopului și cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie pentru cunoașterea împrejurărilor.

Cererile împreunate cu documentele cuvenite se vor înainta oficiului protopopesic al Lăpușului.

Tg.-Lăpușului, la 20 Ian. 1937.

Oficiul protopopesic în înțelegere cu Consiliul parohial ortodox român din Ungureni.

Ștefan Gheție, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

„VATRA“

Institut de credit și economii, societate pe acții în Cluj. — Sucursală în Mociu.

Înscrișă în Registrul Bancar sub Nr. 7 din 30 Noemvrie 1934.

CONVOACARE

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „VATRA”, societate pe acții în Cluj, se invită în sensul statutelor la

a XXX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Cluj, la 15 Februarie 1937, la orele 10 a. m., în localul institutului (Strada Regina Maria Nr. 47). În caz, că la această adunare nu s'ar prezenta numărul acționarilor cerut de statute, prin aceasta se convoacă adunarea generală, în sensul §-lui 23 din statute, pe ziua de 25 Februarie 1937, la orele 10 a. m., cu aceeași ordine de zi.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul Consiliului de administrație și censored despre rezultatul gestiunii anului 1936.
3. Deciziune asupra bilanțului anual, în baza acestor rapoarte, și darea absoluturului Consiliului de administrație și censored.
4. Deciziune asupra împărțirii beneficiului net.
5. Statorirea marcelor de prezență pentru membrii Consiliului de administrație și retribuția censorilor, precum și a cheltuelilor de călătorie.
6. Alegerea a doi membri ai Consiliului de administrație pe durata de 6 ani.
7. Eventuale propuneri.
8. Închiderea adunării generale.

Domnii acționari, cari voesc să participe la adunarea generală, sunt rugați a-și depune acțiunile înainte de deschiderea adunării generale la cassa institutului, conform §. 19 din statute, cum și documentele de plenipotență. Acțiunile se mai pot depune la toate instituturile membre la „Solidaritatea”, dar cel mult până la 13 Februarie 1937.

Din ședința plenară a Consiliului de administrație „VATRA”, ținută la 25 Ianuarie 1937.

Consiliul de administrație.

Activ	Bilanț la 31 Decemvrie 1936.		Pasiv	
Cassa: a) Numerar efectiv	518926		Capital Social	5000000
b) Disponibil la B. N. R.	230	519156	Fond de rezervă:	
Portofoliu de titluri: Titluri românești:			a) Rezervă statutară	692524
a) Efecte publice			Fond de amortizament:	
val. nom. Lei 56000—	29030		a) Pentru creanțe dubioase	303013
b) Titluri cotate la bursă			Fondul de pensii și ajutoare al funcționarilor	388886
val. nom. Lei 52500—	26495		Fondul Cultural „Nicolae Ivan”	140338
c) Titluri necontate la bursă			Depuneri spre fructific.: Din țară:	
val. nom. Lei 487000—	282690		a) Pe livrete de economii pe termen	5355229
d) Efectele Fond. Cult. „Nic. Ivan”			Creditori: Din țară:	
val. nom. Lei 79400—	79400	417615	a) La vedere	2879
Portofoliu de scont: Plătibil în țară:			Angajamente de reescont: În țară:	
a) Cambii fără garanții speciale	829683		a) La Banca Națională a României	270200
b) Cambii garantate cu ipotecă	228765	1058448	Dividende neridicate	14569
Din portof. de sus se află reescontat:			Conturi diverse	651300
a) Plătibil în țară	270200		Beneficiu net: Din anul curent	38220
Debitori: Din țară:				
a) Debitorul garantat cu ipotecă	53330			
b) Debit. garantat cu div. garanții	487389	540719		
Debitori beneficiind de legea lichid. dat. din 7 Aprilie 1934, cota rămasă		8982819		
Imobile: a) Necesare comerțului propriu și pentru funcționari	906659			
b) Alte imobile	198415	1105074		
Mobiliar		1000		
Conturi diverse		232327		
		12857158		12857158

Conturi de ordine:

Cauțiuni statutare	Lei 293.000—	Deponenți de cauțiuni statutare	Lei 293.000—
Depozite de titluri în păstrare	Lei 289.700—	Deponenți de titluri în păstrare	Lei 289.700—
Efecte reescontate în conversiune (cota rămasă)	Lei 1,230.602—	Angajamente de reescont în conversiune	Lei 1,230.602—
	1,813.302—		1,813.302—

Debit	Contul Profit și Pierdere la 31 Decemvrie 1936.		Credit	
Cheltueli de administrație:			Dobânzi incasate:	
a) Salarii, marce de prezență	100080		a) dela portofoliu de scont	361006
b) Diverse (spese de birou etc.)	77557	177637	b) dela debitori	41531
c) Impozite		32546	Venitul portofoliului de titluri	16675
Dobânzi plătite:			Venitul imobilelor	63909
a) La depuneri	48073		Beneficii diverse	28114
b) La reescont	4759	52832		
Amortizări: La pierdere din convers.	150000			
Beneficiu net: al anului 1936	38220	188220		
		451235		451235

Cluj, la 31 Decemvrie 1936.

Președintele Cons. de admin.:
Dr. Laurian German m. p.,
admin. delegat.

Pentru contabilitate:
Traian Putici m. p.

MEMBRII:

Dr. Al. Dragomir m. p. Dr. Seb. Stanca m. p. Ionel Comșa m. p. Dr. Vasile Sava m. p.
Dr. Victor Stanciu m. p. Dr. Ion Runcanu m. p.

Verificat și găsit în conformitate cu codul de comerț din legea bancară.

Cluj, la 29 Ianuarie 1937.

CENSORI:

Ioan Oțoiu m. p., Laurențiu Curea m. p. Nicolae Vasiliu m. p. Ioan Stroia m. p.
președinte. contabil autorizat.